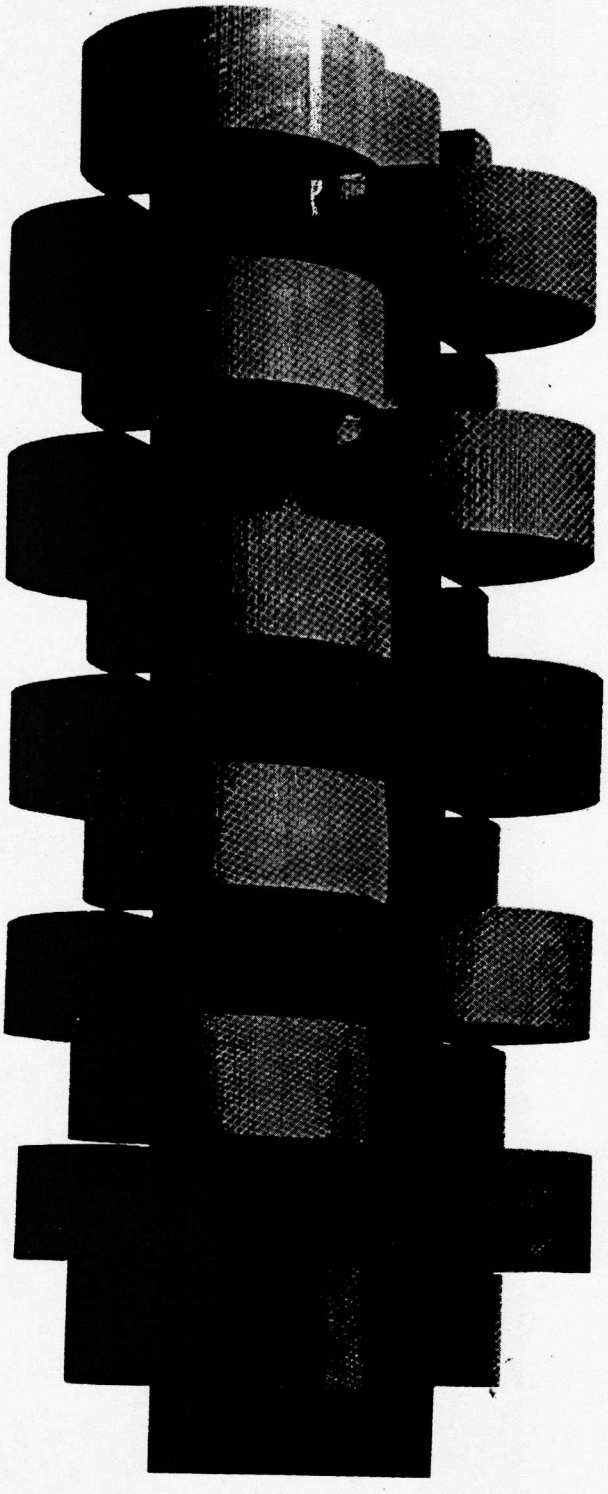

VASKO LIPOVAC

PRIJEDLOZI PROSTORU

Najnovija nastojanja kipara Vaska Lipovca primoravaju nas da se prisjetimo razmišljanja Huizinge o homo ludensu i o podrijetlu kulture u igri, ali i o mjestu likovne igre u kulturi i životu uopće. Uz homo fabera i homo sapiensa ovaj mislioc uvodi pojam čovjeka koji se igra, našavši da je svaki istinsko ljudski čin tek igra.

Pravi ljudski oblik određeno je oslobađanje, a „svaka je igra u krajnjoj liniji i prije svega s l o b o d n i č i n." Ova sloboda užitka, u najdubljem smislu, opravdava predložena djela. U njima je osvojeno pravo na stvaranje putem likovnoga rasporeda ili rasta, s pomoću uspona ili ritma, u povezivanju nekih posve jednostavnih elemenata u složen i sustavno razigran oblik.

Igra „sadrži najplemenitija svojstva što ih čovjek može zamijetiti i izraziti u stvarima: ispunjena je ritmom i harmonijom." Nije ovdje mjesto za razmatranje formalnoga sklopa Vaskova djela. Ali se vidi i može se izjaviti kako raznolikost u rasporedu istih elemenata, kako ritam, čini osnovno njegovo svojstvo. Ovi su sklopovi u prostoru harmonično razvijeni; oni su odrasle, ozbiljne, ali ne i preozbiljne igre. Kao da zaigrana geometrija tumači rast stabala ili se igrom valjaka uspinje spirala imaginarnoga stubišta. Možda su osovljene terase određene i okrenute svježini svju vjetrova, a možda su to dalekovodi ne znam koliko visokih napona ili sprave koje uzbiljuju igru električne iskre?

Svakako: pokret postoji. Pokret koji oživljava prostor i primorava nas da u njemu sudjelujemo kao dio prostorne živosti.

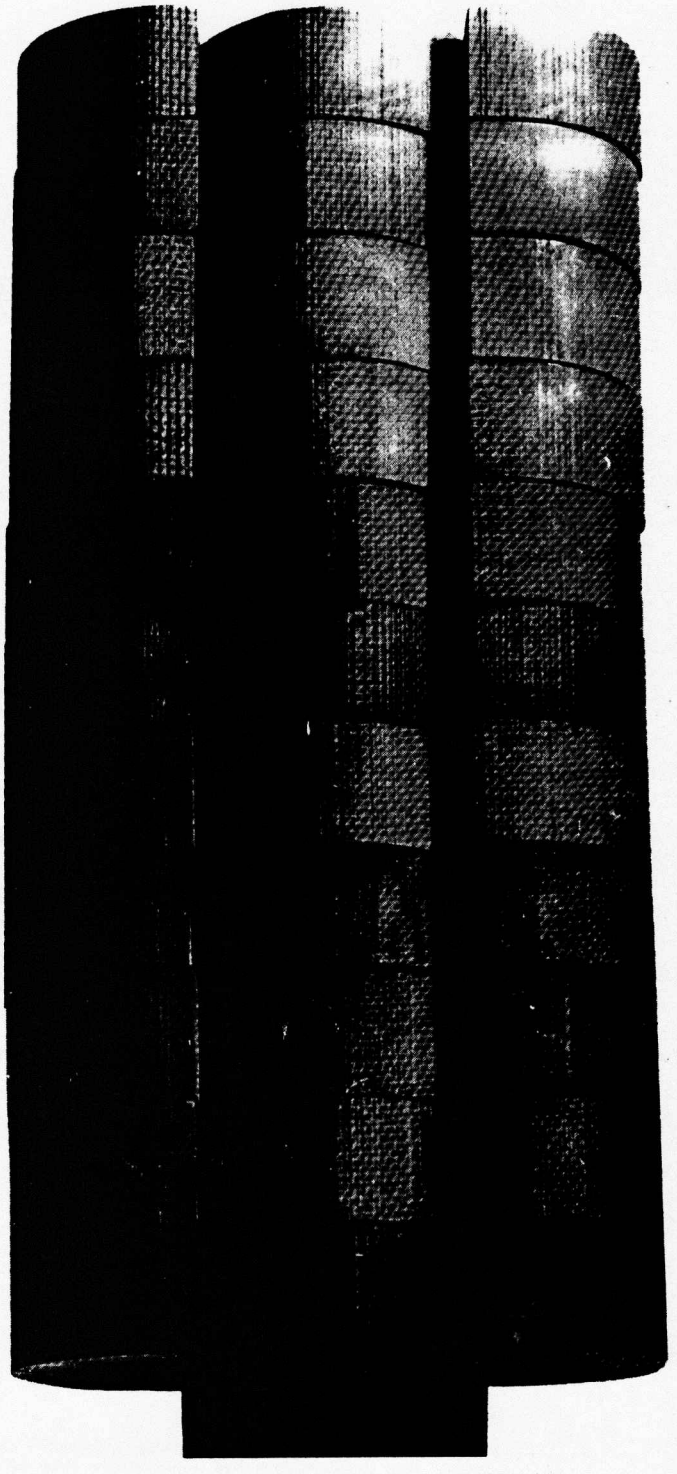
No igre nema bez pravila. Kolikogod se igralo u slobodi i za slobodu, igra hoće i propisuje red: prostorni i vremenski ritam. Kao što nema igre bez načela, nema je niti bez d r u g o g a. Ona nužno uključuje suigrača. Stvara društvo. Igra je djaloška forma. Nudi zajedništvo. Najavljuje javni prostor: ljudsko igralište.

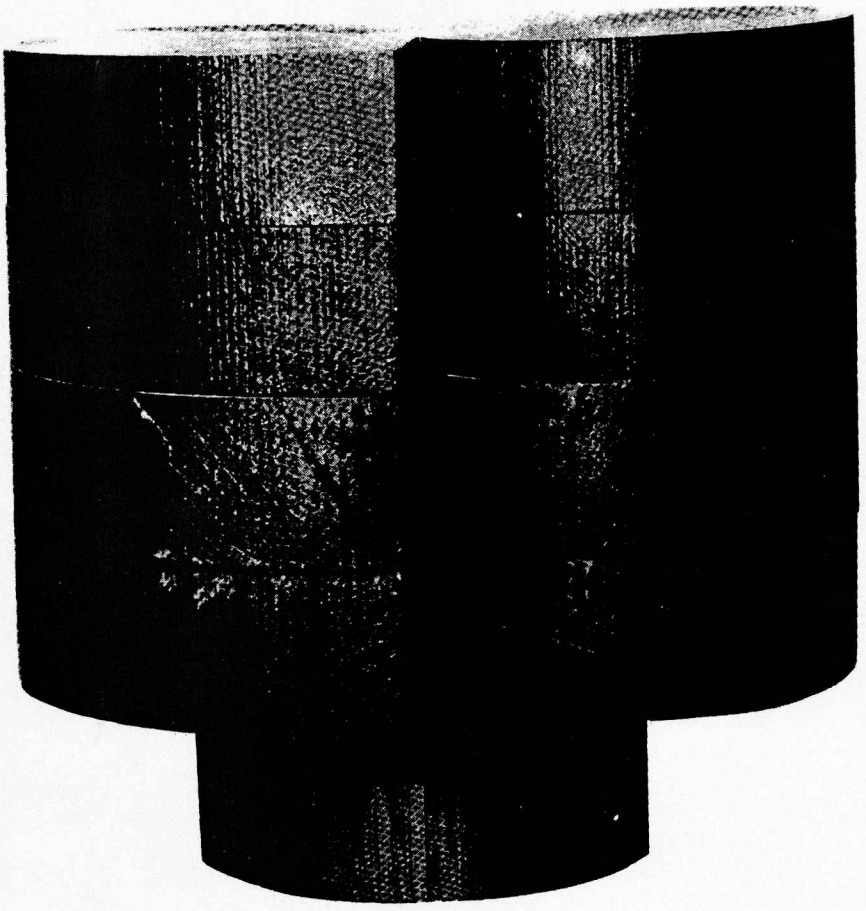
Vaskovi dobrodušni neboderi, drveni blizanci, kuće, oklopljeni vitezovi, monumentalne sklopke i sva druga značenja koja se nude iz skulpturalne igre kao da teže da se povećaju do mjere ljudskoga okoliša, da se nađu, svojim razigranim porukama, usred ozbiljnoga života.

Trebalo bi da ih netko uvede među ljude.

MLADEN PEJAKOVIĆ

GALERIJA UMJETNINA SPLIT

VASKO LIPOVAC

rođen 14. VI 1931 u Kotoru. Na Akademiji primijenjene umjetnosti u Zagrebu (1951 – 1955) diplomirao 1955 Suradnik Majstorske radionice Krste Hegedušića 1955-1959. Od 1966. živi i radi u Splitu.